

Izabela Ostoj

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU W WARUNKACH NARASTAJĄCEJ NIERÓWNOWAGI SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH – WYBRANE PROBLEMY

Wprowadzenie

Światowy kryzys finansowy i spowolnienie gospodarcze, które po nim nastąpiło zapoczątkowało łańcuch narastających problemów w funkcjonowaniu wielu gospodarek świata, w tym krajów Unii Europejskiej. Jednym z ich przejawów stało się pogorszenie kondycji sektora finansów publicznych, co objawiło się m.in. wzrostem długu publicznego powyżej granicy określonej traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Sytuacja ta wymusiła redukcję wydatków z budżetu państwa, co mogło wpłynąć także na zmniejszenie środków kierowanych na walkę z bezrobociem i postawiło w nowej sytuacji podmioty realizujące politykę rynku pracy.

Celem artykułu jest ustalenie, jakie zmiany w wydatkach na walkę z bezrobociem nastąpiły w ostatnich latach, w związku z pogarszającą się kondycją sektora finansów publicznych w krajach Unii Europejskiej, a zwłaszcza w Polsce, i jakie były tego skutki.

1. Nierównowaga sektora finansów publicznych w krajach UE

Obniżenie aktywności gospodarczej w związku ze światowym kryzysem lat 2008-2009 uruchomiło proces narastania długu publicznego w wielu krajach, choć pod tym względem sytuacja krajów Unii Europejskiej była silnie zróżnicowana. Dane Eurostatu ujawniły, iż część krajów, mimo trudności gospodarczych w okresie kryzysu i późniejszego spowolnienia gospodarczego, potrafiła utrzymywać dług publiczny na relatywnie niskim poziomie. Do krajów o najniższym długiem publicznym od lat należą: Estonia (6% PKB w 2011 roku), Luksem-

burg (18,2% PKB w 2011 roku), a także Bułgaria, Litwa i Łotwa, choć dług publiczny dwóch ostatnich krajów wzrósł ponad dwukrotnie w ostatnich latach¹, to jednak nie zbliżył się do umownej granicy bezpieczeństwa, wyznaczonej w traktacie o funkcjonowaniu UE na 60% PKB. W tabeli 1 zostały ujęte kraje UE, które borykają się z wysokim długiem publicznym.

Tabela 1

Kraje UE z wysokim długiem publicznym (% PKB)

Kraj	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgia	107,8	88,0	84,1	89,3	95,8	96,0	98,0
Niemcy	60,2	68,1	65,2	66,7	74,4	83,0	81,2
Irlandia	35,1	24,5	24,8	44,2	65,1	92,5	108,2
Grecja	103,4	106,1	107,4	113,0	129,4	145,0	165,3
Hiszpania	59,4	39,7	36,3	40,2	53,9	61,2	68,5
Francja	57,3	63,7	64,2	68,2	79,2	82,3	85,8
Włochy	108,5	106,1	103,1	105,7	116,0	118,6	120,1
Cypr	59,6	64,7	58,8	48,9	58,5	61,5	71,6
Węgry	56,1	65,9	67,1	73,0	79,8	81,4	80,6
Malta	54,9	64,4	62,3	62,3	68,1	69,4	72,0
Holandia	53,8	47,4	45,3	58,5	60,8	62,9	65,2
Austria	66,2	62,3	60,2	63,8	69,5	71,9	72,2
Polska	36,8	47,7	45,0	47,1	50,9	54,8	56,3
Portugalia	50,4	69,3	68,3	71,6	83,1	93,3	107,8
Wielka Brytania	41,0	43,4	44,4	54,8	69,6	79,6	85,7
UE-27	61,9	61,6	59,0	62,5	74,8	80,0	82,5

Źródło: Eurostat. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Niektóre kraje, jak np. Belgia, Włochy, Grecja, Portugalia, a nawet Austria i Niemcy, miały już od dłuższego czasu problemy z wysokim długiem publicznym. Austrii tylko w 2007 roku udało się go zredukować tak, że zbliżył się do wymaganej granicy. Dobra koniunktura przed światowym kryzysem lat 2008-2009 nie zapobiegła wzrostowi długu publicznego we Francji, na Węgrzech, a także na Malcie i na Cyprze. Znaczący jego wzrost nastąpił w Irlandii, Holandii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii. W tabeli 1 uwzględniono także Polskę, ze względu na szybki przyrost długu publicznego i bliskość dopuszczalnej granicy.

Dług publiczny można rozpatrywać jako skutek skumulowanego przez lata deficytu budżetowego. W związku z nierównowagą budżetową narastającą wskutek światowego kryzysu gospodarczego w 2009 roku, 24 kraje UE zostały objęte procedurą nadmiernego deficytu (tabela 2). Procedura nadmiernego deficytu uruchomiona na wniosek Komisji Europejskiej była wszczynana na podstawie informacji o deficycie budżetowym (bieżącym i planowanym),

¹ Dane Eurostatu. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm> (30.07.2012).

z uwzględnieniem potencjału wzrostu danej gospodarki, koniunktury, realizowanej polityki gospodarczej, w tym wspierania polityki badań i innowacji, zmian sytuacji budżetowej w średnim okresie i realizowanych reform. Sankcją za niezastosowanie się do zaleceń dla krajów spoza strefy euro była groźba utraty środków z Funduszu Spójności, członkom strefy euro groziły sankcje finansowe (obowiązkowy depozyt do wysokości 0,2% PKB). W krajach tych dało się odczuć pogorszenie kondycji gospodarek po 2007 roku, w 2009 deficyt budżetowy przekroczył 3% PKB (z wyjątkiem Danii i Finlandii), w części z nich nastąpiło to już wcześniej. Grecja, Węgry i Portugalia doświadczały wysokiego deficytu budżetowego od wielu lat i w tych krajach źródła problemu leżały raczej w modelu prowadzonej polityki gospodarczej, ostatni kryzys tylko go pogłębił. Potwierdza się natomiast wcześniej sformułowany wniosek o kryzysowych źródłach problemów sektora finansów publicznych w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Holandii i Hiszpanii. Kraje te od połowy lat 90. nie dopuszczały do nadmiernego wzrostu deficytu budżetowego, sytuacja diametralnie zmieniła się w warunkach ostatniego kryzysu.

Tabela 2

Kraje UE objęte procedurą nadmiernego deficytu w 2009 roku

Kraj	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Rok korekty
Belgia	0,0	0,4	-0,1	-1,0	-5,6	-3,8	-3,7	2012
Bułgaria	-0,5	1,9	1,2	1,7	-4,3	-3,1	-2,1	2011
Czechy	-3,6	-2,4	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,1	2013
Dania	2,3	5,2	4,8	3,2	-2,7	-2,5	-1,8	2013
Niemcy	1,1	-1,6	0,2	-0,1	-3,2	-4,3	-1,0	2013
Irlandia	4,7	2,9	0,1	-7,3	-14,0	-31,2	-13,1	2015
Grecja	-3,7	-5,7	-6,5	-9,8	-15,6	-10,3	-9,1	2014
Hiszpania	-0,9	2,4	1,9	-4,5	-11,2	-9,3	-8,5	2013
Francja	-1,5	-2,3	-2,7	-3,3	-7,5	-7,1	-5,2	2013
Włochy	-0,8	-3,4	-1,6	-2,7	-5,4	-4,6	-3,9	2012
Cypr	-2,3	-1,2	3,5	0,9	-6,1	-5,3	-6,3	2012
Łotwa	-2,8	-0,5	-0,4	-4,2	-9,8	-8,2	-3,5	2012
Litwa	-3,2	-0,4	-1,0	-3,3	-9,4	-7,2	-5,5	2012
Węgry	-3,0	-9,4	-5,1	-3,7	-4,6	-4,2	4,3	2011
Malta	-5,8	-2,8	-2,4	-4,6	-3,8	-3,7	-2,7	2011
Holandia	2,0	0,5	0,2	0,5	-5,6	-5,1	-4,7	2013
Austria	-1,7	-1,5	-0,9	-0,9	-4,1	-4,5	-2,6	2013
Polska	-3,0	-3,6	-1,9	-3,7	-7,4	-7,8	-5,1	2012
Portugalia	-3,3	-4,6	-3,1	-3,6	-10,2	-9,8	-4,2	2013
Rumunia	-4,7	-2,2	-2,9	-5,7	-9,0	-6,8	-5,2	2012
Słowenia	-3,7	-1,4	0,0	-1,9	-6,1	-6,0	-6,4	2013
Słowacja	-12,3	-3,2	-1,8	-2,1	-8,0	-7,7	-4,8	2013
Finlandia	6,9	4,1	5,3	4,3	-2,5	-2,5	-0,5	zamknięta
Wielka Brytania	3,6	-2,7	-2,7	-5,0	-11,5	-10,2	-8,3	2014/2015
UE-27	0,6	-1,5	-0,9	-2,4	-6,9	-6,5	-4,5	-

Źródło: Ibid. oraz *Obserwator finansowy NBP*. www.Obserwatorfinansowy.pl (30. 07. 2012).

Po uruchomieniu procedury nadmiernego deficytu w najtrudniejszej sytuacji znalazły się kraje, którym wyznaczono najkrótszy czas na uporządkowanie finansów publicznych. Wśród nich znalazła się Polska z terminem ustalonym na 2012 rok². Z jednej strony terminy te były pochodną kondycji gospodarki i jej perspektyw, z drugiej – rządy musiały szybko skorygować ścieżkę obniżania deficytu budżetowego, projekty reform wymagające dłuższego czasu były w tym wypadku niewystarczające. Stąd problem, czy korekta ta dotyczyła także wydatków państwa na walkę z bezrobociem i jakie były tego konsekwencje. Jesienią 2011 roku Belgia, Cypr, Węgry, Malta i Polska otrzymały dodatkowe ostrzeżenie ze względu na niedostateczne postępy konsolidacji finansów publicznych.

2. Wydatki na przeciwdziałanie bezrobociu w latach 2008-2010

Ze względu na znaczny udział w wydatkach budżetu państwa tzw. wydatków sztywnych (w Polsce przekraczają one 70% wydatków budżetowych), czyli zdeterminowanych przepisami prawa, oszczędności, jeżeli są niezbędne, mogą dokonywać się m.in. kosztem zmniejszenia wydatków na przeciwdziałanie bezrobociu, choć część tych wydatków także może być usztywniona. W tabeli 3 przedstawiono wydatki na politykę rynku pracy (PRP) realizowane w latach 2008-2010 przez kraje o wysokim długu publicznym i deficycie budżetowym, w połączeniu z danymi o stopie bezrobocia i wydatkach na PRP w przeliczeniu na 1 bezrobotnego.

W okresie światowego kryzysu i późniejszego spowolnienia gospodarczego, w wydatkach na PRP (w % PKB), realizowanych przez kraje mające trudności z dyscypliną finansów publicznych, dominowała łagodna tendencja wzrostowa. Można to zinterpretować jako dążenie do podtrzymania realizowanego wcześniej modelu PRP w warunkach spadku PKB, którego w 2008 roku doświadczyły Dania, Irlandia, Francja, Włochy, Wielka Brytania i Łotwa, natomiast w 2009 – wszystkie kraje UE, z wyjątkiem Polski.

W 2010 roku wydatki w przeliczeniu na jedną osobę zarejestrowaną przez publiczne służby zatrudnienia obniżyły się znacznie jedynie w Polsce, Hiszpanii i Irlandii. W pozostałych krajach utrzymały się na poziomie zbliżonym do 2008 roku lub wzrosły.

² A. Wernik: *Stan polskich finansów publicznych*. „Ruch Ekonomiczny, Prawniczy i Socjologiczny” 2011, nr 3.

Tabela 3

Wydatki na politykę rynku pracy i stopa bezrobocia w krajach UE doświadczających nierównowagi sektora finansów publicznych

Kraj	Stopa bezrobocia			Wydatki na PRP w % PKB			Wydatki na PRP na 1 bezrobotnego zarejestrowanego (EUR)*		
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2008	2010
Belgia	7,0	7,9	8,3	7,2	3,28	3,79	3,77	19602,2	22190,2
Niemcy	7,5	7,8	7,1	5,9	1,90	2,50	2,26	7418,9	8175,8
Irlandia	6,3	11,9	13,7	14,4	2,10	3,47	3,95	14936,9	13164,3
Grecja	7,7	9,5	12,6	17,7	0,62	0,91	0,93	3602,2	3662,0
Hiszpania	11,3	18,0	20,1	21,7	2,60	3,76	3,90	7558,3	7302,2
Francja	7,8	9,5	9,7	9,6	2,01	2,40	2,57	11351,7	11226,6
Włochy	6,7	7,8	8,4	8,4	1,23	1,78	1,84	b.d.	b.d.
Cypr	3,8	5,5	6,4	7,9	0,55	0,88	0,88	4830,1	4810,6
Węgry	7,8	10,0	11,2	10,9	0,65	1,13	1,32	1345,6	2077,4
Malta	6,0	6,9	6,9	6,5	0,49	0,51	0,50	3445,2	3401,4
Holandia	3,1	3,7	4,5	4,4	2,31	2,88	2,91	26315,4	27354,3
Austria	3,8	4,8	4,4	4,2	1,83	2,35	2,27	21024,8	22475,5
Polska	7,1	8,2	9,6	9,7	0,91	0,96	1,04	1880,8	1702,5
Portugalia	8,5	10,6	12,0	12,9	1,52	2,06	2,08	5098,9	5268,8
Wielka Brytania	5,6	7,6	7,8	8,0	0,51	0,71	b.d.	4216,5	b.d.
UE-27	7,1	9,0	9,7	9,7	1,62	2,17	b.d.	b.d.	b.d.

* Uwzględniono wydatki na politykę rynku pracy bez wydatków na pośrednictwo i doradztwo zawodowe.

Źródło: Eurostat oraz obliczenia własne.

Absolutne wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w tych krajach w 2010 roku uległy obniżeniu w porównaniu z poprzednim rokiem jedynie w Niemczech (o ok. 5%, co uzasadniała obniżająca się stopa bezrobocia), a także w Grecji, Włoszech i Portugalii, przy czym były to spadki nieznaczne³.

3. Ograniczenie wydatków na walkę z bezrobociem – przykład Polski

Kraje UE, poszukując możliwości ograniczenia wydatków z budżetu państwa, najczęściej planowały redukcję zatrudnienia w administracji publicznej oraz wynagrodzeń pracowników tego sektora, ograniczenie wydatków na obronę narodową, w tym wycofywanie misji zagranicznych, we Włoszech założono nawet redukcję liczby prowincji i połączenie niektórych, a koncerny farmaceutyczne zobligowano do obniżki cen leków refundowanych. Cięcia wydatków budżetowych zazwyczaj nie dotyczyły programów przeciwdziałania bezrobociu,

³ Dane Eurostatu. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> (15.08.2012).

a nawet jeżeli były planowane, to wycofywano się z nich⁴. Standardowe sposoby redukcji deficytu budżetowego okazały się niewystarczające, więc pojawiały się coraz bardziej wyszukane sposoby ograniczania wydatków publicznych. Wiele z nich koncentrowało się na poprawie gospodarności i racjonalizacji wydatków. Na tym tle do dość nietypowych można zaliczyć ograniczenie wydatków z Funduszu Pracy (FP) w Polsce w latach 2011-2012 (tabela 4), będące bezpośrednią konsekwencją poszukiwania nadzwyczajnych i natychmiastowych możliwości redukcji wydatków budżetowych.

Tabela 4

Wybrane pozycje wydatków z FP w latach 2008-2012 (mln zł)

Treść	2008	2009	2010	2011	2012 (plan)
Wydatki z Funduszu Pracy, ogółem	5755,7	11245,0	12234,5	8744,2	8862,9
Zasiłki dla bezrobotnych, w tym:	1833,4	2851,0	3273,5	3046,5	3221,2
składki na ubezpieczenia społeczne	371,4	564,5	658,7	616,2	654,9
Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne	0,116	1555,3	1617,7	1624,9	1577,2
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym:	3128,1	6204,8	6627,4	3339,5	3435,1
szkolenia	279,3	376,9	896,8	134,0	187,9
prace interwencyjne	194,5	178,9	215,1	185,0	150,0
roboty publiczne	248,7	330,0	476,6	154,9	150,7
prace społecznie użyteczne	33,4	37,0	42,0	30,1	37,7
stypendia	1269,8	1480,3	1466,2	845,0	762,6
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej	1086,2	1606,6	2193,8	623,4	673,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za lata 2008-2011 oraz *Ustawa budżetowa na rok 2012 z dnia 2 marca 2012*. Dz.U. 2012, poz. 273. www.mf.gov.pl (30.07.2012).

W 2011 roku wydatki z FP zmniejszyły się o ponad 28% w porównaniu z 2010. Ciężar tej redukcji został prawie w całości przerzucony na wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, które obniżyły się o 49,6% i były tylko nieco wyższe w porównaniu z 2008 rokiem – kiedy stopa bezrobocia była najniższa od wielu lat. Najbardziej ograniczono wydatki na szkolenia. Na redukcji wydatków z FP ucierpiały mikrofirmy, korzystające wcześniej szeroko z refundacji kosztów utworzenia lub doposażenia nowego stanowiska pracy, a także z możliwości przyjmowania osób na staże, którym urzędy pracy wypłacały stypendia. W 2011 roku środki FP przeznaczone na te cele zostały uszczuplone odpowiednio o ok. 72% i 42%. Plan wydatków z FP na 2012 rok został przygotowany w zbliżonym kształcie.

⁴ Przykładem może być planowana w Hiszpanii, na początku 2012 roku likwidacja tzw. przedłużonego zasiłku dla bezrobotnych, wypłacanego bezrobotnym w trudnej sytuacji dochodowej, z której premier Hiszpanii ostatecznie wycofał się w sierpniu 2012 roku. www.UniaEuropejska.org (30.08.2012).

Zmniejszenie wydatków z FP w 2011 roku w porównaniu z poprzednim rokiem, pozwoliło ograniczyć zaplanowane w ustawie budżetowej rozmiary deficytu o ponad 8%⁵. Oszczędności były zatem odczuwalne, jednak niedobór środków na przeciwdziałanie bezrobociu także dał znać o sobie. Liczne kontrowersje wzbudzał sam sposób ograniczenia wydatków z FP. W rzeczywistości bowiem środki FP pochodzące z obowiązkowych składek pracodawców zostały „zamrożone” na kontach Ministerstwa Finansów⁶.

W latach 2011-2012 znacznemu zmniejszeniu uległa liczba osób objętych poszczególnymi aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu (tabela 5). W 2011 roku, w związku z nadzwyczajną redukcją wydatków z FP, liczba osób objętych szkoleniami zmniejszyła się o 70,5%, pracami interwencyjnymi – o 34,2%, robotami publicznymi – o 69,5%, a podejmujących działalność gospodarczą dzięki przyznanym środkom z FP – o 65% w porównaniu z 2010. Zatem skala zmniejszenia skali podejmowanych działań była odczuwalna. Przychody FP w tych latach utrzymywały się na podobnym poziomie (10,9 mld zł w 2010 roku, 10,5 mld zł w 2011) i FP nie korzystał z dotacji budżetu państwa⁷.

Tabela 5

Liczba bezrobotnych objętych wybranymi aktywnymi formami walki z bezrobociem w latach 2010-2012

Forma	2010	2011	2012 (I-VI)
Szkolenia	181173	53371	29345
Prace interwencyjne	42968	28263	17900
Roboty publiczne	74566	22771	13572
Wyłączenie z ewidencji z tytułu przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej	76877	26938	12733

Źródło: Dane MPiPS. www.mpips.gov.pl (30.08.2012).

Deficyt środków na walkę z bezrobociem w okresie jego wzrostu i znacznej niepewności co do perspektyw wzrostu gospodarczego doprowadził też do zmiany podejścia do aktywizowania bezrobotnych i efektywności działań podejmowanych przez urzędy pracy. Jednym z jej przejawów był pomysł na skorzystanie z usług

⁵ Obliczono na podstawie danych zawartych w *Ustawie budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011*. Dz.U. 2011, nr 29, poz. 150.

⁶ Posunięcie to wyzwoliło inicjatywę partnerów społecznych ukierunkowaną na odebranie Ministerstwu Finansów kontroli nad FP. Organizacje pracodawców i związki zawodowe zapowiedziały, że będą dążyć do wyłączenia FP z systemu finansów publicznych i przekazania kontroli nad nim radzie złożonej z przedstawicieli organizacji pracodawców i związków zawodowych. Por. *Pracodawcy chcą kontroli nad Funduszem Pracy*. „Rzeczpospolita” z 23-24.06.2012.

⁷ Dane MPiPS. www.mpips.gov.pl (30.08.2012).

prywatnych agencji pracy w poszukiwaniu zajęcia dla bezrobotnych, mających trudności ze znalezieniem pracy i wynagradzanie agencji pracy w zależności od efektów w kolejnych transzach, z których ostatnia byłaby wypłacana po utrzymaniu się aktywizowanej osoby w pracy przez co najmniej rok. Realizację pilotażowego programu „Partnerstwa dla pracy” zaplanowano od jesieni 2012 roku⁸.

W celu zmobilizowania PUP do walki z bezrobociem założono wzmożoną kontrolę efektywności ich działań przez ministerstwo, dopuszczając zastosowanie kary w postaci zmniejszenia środków na aktywne formy walki z bezrobociem w kolejnym roku, jeżeli będzie ona zbyt niska. Elementy motywacyjnego podejścia do działalności urzędów pracy pojawiły się także przy podziale dodatkowych środków uruchomionych z FP w sierpniu 2012 roku. Zdecydowano, że dodatkowa kwota 500 mln zł nie będzie dzielona według typowego algorytmu, ale według kryteriów ustanowionych przez ministra pracy i polityki społecznej. Kryterium obejmowało dwa składniki: wysoką stopę bezrobocia w powiecie oraz wysoką skuteczność w walce z bezrobociem (min. 50% osób objętych działaniami powinno uzyskać zatrudnienie)⁹.

W warunkach ograniczonych środków na cele szkoleniowe, MPiPS proponowało też zmianę podejścia do młodych bezrobotnych, rozpoczynając pilotaż programu *Twoja kariera – Twój wybór*, w ramach którego młody bezrobotny może otrzymać boni szkoleniowy, boni na studia podyplomowe lub na naukę w szkole policealnej, natomiast przedsiębiorcy mogą uzyskać półroczne boni stażowe lub zwrot rocznych kosztów zatrudnienia absolwenta szkoły wyższej (przy kontynuacji zatrudnienia przez dalszych 18 miesięcy). Przewidziano też wsparcie pieniężne dla osób decydujących się na przeprowadzkę do innego miasta w celu podjęcia pracy. Cechą tego projektu jest pozostawienie młodemu bezrobotnemu swobody wyboru, jednak pod okiem osobistego doradcy¹⁰.

W związku z deficytem środków dyrektorzy niektórych urzędów pracy rozpoczęli na własną rękę weryfikację rejestrujących się bezrobotnych, ze względu na ich faktyczną gotowość do aktywizacji. Osoby, które preferują poszukiwanie pracy na własną rękę (nawet do 60% zarejestrowanych bezrobotnych) nie absorbują czasu pośredników i doradców, którzy mogą go przeznaczyć dla pozostałych bezrobotnych. Większe zaangażowanie pracowników urzędów pracy skutkuje wzrostem zaufania ze strony pracodawców, którzy coraz chętniej poszukują

⁸ *Prywatni pomogą znaleźć pracę*. „Rzeczpospolita” z 25.07.2012.

⁹ Intencja to spowodowała m.in. preferowanie tych działań, które uprawdopodobniają uzyskanie zatrudnienia przez bezrobotnego po zakończeniu działania aktywizującego, co odbiło się niekorzystnie na skali staży, które mają za zadanie zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego i, z założenia, nie muszą kończyć się przedłużeniem zatrudnienia.

¹⁰ *Dla młodych szkolenia. Praca może kiedyś*. „Rzeczpospolita” z 31.05.2012.

pracowników za pośrednictwem PUP¹¹. Powyższe działania wyprzedziły plany MPiPS, które zamierza wprowadzić zmiany w przepisach, pozwalające na usunięcie z rejestrów bezrobotnych osób, które nie są zainteresowane aktywizacją.

Podsumowanie

Nierównowaga finansów publicznych, narastająca w większości krajów UE, zmusiła rządy do poszukiwania nadzwyczajnych możliwości redukcji wydatków publicznych. Zazwyczaj nie dotyczyły one środków na walkę z bezrobociem. Do nietypowych źródeł oszczędności można zaliczyć ograniczenie wydatków z FP w Polsce w latach 2011-2012. Odbiło się ono niekorzystnie na skali realizowanych w tych latach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i pośrednio mogło przyczynić się do wzrostu stopy bezrobocia w tym okresie. Miało ono jednak także pozytywne konsekwencje, wynikające z dążenia do lepszego wykorzystania ograniczonych środków. Można do nich zaliczyć:

- wdrożenie motywacyjnego systemu oceny efektywności działań urzędów pracy zastosowanego do podziału środków na walkę z bezrobociem,
- włączenie prywatnych agencji zatrudnienia w poszukiwanie pracy dla bezrobotnych, wsparte motywacją ekonomiczną,
- stworzenie młodym bezrobotnym lepszych warunków do wyboru preferowanej ścieżki rozwoju,
- uruchomienie oddolnych inicjatyw urzędów pracy na rzecz urealnienia liczby zarejestrowanych bezrobotnych,
- stopniowe odchodzenie od czysto formalnej obsługi bezrobotnych przez urzędy pracy, podnoszące wiarygodność PUP z perspektywy pracodawców.

THE COUNTERMEASURES TO UNEMPLOYMENT UNDER THE CONDITIONS OF ESCALATING IMBALANCE IN THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR

Summary

The deterioration in the general government sector in the EU-countries implied the reduction of budgetary expenditures. According to the analysis of the pertinent data the countries were generally eager to spend money for lowering unemployment rates. This is why the restriction on the expenses from the Labor Fund in Poland in 2011 and 2012 comprised an extraordinary source of savings. Apart from its negative consequences such as depletion of the number of unemployed supported by the forms of active labour market policies, they triggered new pro-effective solutions in employment offices.

¹¹ Zjawisko takie zaobserwowano m.in. w Gdańsku. Por. *Urzędy walczą z bezrobociem*. „Rzeczpospolita” z 13.07.2012.